

Kesho Ram v. Harbhagwan Singh, etc. (Grover, J.)

ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਪੋਲਿੰਗ ਏਜੰਟ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ, ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁੱਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਹੈ। 1,399/65 (ਰੁ. 1,000 ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਮੇਤ) ਸਿਰਫ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. (1) ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਏ. ਐਨ. ਗਰੋਵਰ ਜੇ.

ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਜੀਆਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ

1967 ਦੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 20

10 ਅਗਸਤ 1967 ਦੀ

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ( 1951 ਦਾ XLII)- S. 100(l)(J)(i)- ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ- ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ- ਸਿਰਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਐਮ. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ - ਕੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

Kesho Ram v. Harbhagwan Singh, etc. (Grover, J.)

ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ (ਏ) ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ। ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚਲੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 80 ਅਤੇ 81 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੀ ਐਲ ਅਖਨਪਾਲ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ IS V IMAL, ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਬੀ ਐਸ ਡੀ ਹਿਲੇਨ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

### ਨਿਰਣਾ

**ਗਰੋਵਰ, ਜੇ.** - ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਾਨੂੰਨ, 1951 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀ ਧਾਰਾ 80 ਅਤੇ 81 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਨੰ. 1. ਫਰਵਰੀ, 1967 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਟ ਕਪੂਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਨੈਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ *cerned* ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 19 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ *ਘਿਰੀ* ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੁਝ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਾਫੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਿੱਖਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਦਾਰਥਕ ਦੋਸ਼ ਹਨ; -

- (1) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ, 1967 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ।
- (2) ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ 21 ਫਰਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਉਕਤ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਐਲਾਨਿਆ।
- (3) ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਸ੍ਰੀ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੋਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰਨ ਨੇ ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਕਲਪਕ ਵਿਕਲਪ ਸਨ ਗੁੰਜਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।
- (4) ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੈਨਡੈਟ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੈਪਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ,

Resho Ram v. Harbhagwan Singh, etc.  
(Grover, J.)

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। *ge* ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਉਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ।

(5) ਕਿ ਇਸ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਚੋਣ ਹਾਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਹੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਤ ਆਦਮੀ ਸੀ; ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਸ ਵਰਗ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

(6) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦਾ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ।"

ਹੁਣ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ; ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ: ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ (ਏ) ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰੇ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੇ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਅਗਲੇ ਸਾਰੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਦੱਸੇ ਹਨ ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ

ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪੈਰਾ 5 ਅਤੇ 6, ਜਦੋਂ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ-ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੰਗਾ ਵਿਰੋਧ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ, ਚੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਡੀਵੇਲੋਪ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਦਰਾਮਦ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਨੇ *ਵਿਸ਼ਿਸਟ ਨਰਾਇਣ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਦੇਵ ਚੰਦ* (1) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 100(1)(c) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਿਆ ਕਿ "ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।" ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਕਮੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ

ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੋਟਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਪਸੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100 ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1956 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁੜ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। *ਅਨਾ ਯਤੁੱਲਾ ਖਾਨਵ* ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ . *ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ* (2), ਜੋ ਕਿ 1956 ਦੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

“ਪਾਰਟੀ ਕੀ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ

(1) 10 E.L.R. 30.

I.L.R. Punjab and Haryana (196<sup>^</sup>)1

ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ **ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ** ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਵੋਟਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਫਰਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ **ਵਿੱਚ a?** ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ **bf.respondent** ਨੰ. 2. ਸਿਰਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2 ਦਾ **nox ^na\*** ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ **ਹੋਵੇਗਾ**, ਇਸ ਨੂੰ **ਇਨਾਇਤੁੱਲਾ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ** ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਸਟ **ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ**, ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਜੋ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੋਲ ਕੀਤੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਇਸ ਸੱਚੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਆਰਡਰ VII, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦਾ ਨਿਯਮ 11(a)]। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁੱਲਾ ਦੇ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, ਵਾਲੀਅਮ 1, (13 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ), ਪੰਨਾ 144 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਹਰ ਤੱਥ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੇ ਹਰ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਤੱਥ ਜੋ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਹੈ ਜੋ ਮੁਦਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ, ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 86 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 82 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 101 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 100 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 81 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। ਕੇਸ ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਤੱਥ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 100 ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (i) ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਆਧਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਚੋਣ ਜੋ ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸੋਧ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ

ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਾਜਪਾਈ ਬਨਾਮ ਟ੍ਰਿਲੋਕੀ ਸਿੰਘ (3), 1st1Tribunali Hadithe ੭ powerj ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ। ਅਧੀਨ 3 ਆਰਡਰ 7VI, ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮ LI17, ਪਰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰਾਂ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਮ ਅਭਿਲਾਸ਼ ਚਿਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਗੌਡਾ (4), titwas3 ਵਿੱਚ ? ਪੇਜ 3 385 :-



Kesho Ram v. Harbhagwan Singh, etc. (Grover, J.)

“ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜਾ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 100(1) (ਡੀ) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ ਦਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 100(l)(d)(i) ਤਹਿਤ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹੈਲਸਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼, ਥਰਡ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਵਾਲੀਅਮ 14 ਵਿੱਚ, ਪੰਨਾ 286 'ਤੇ ਪੈਰਾ 510 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਫੁਟ-ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕਾਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਡੇਵਿਸ (5) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 100 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 101 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 81 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

- (3) 12 ਈ.ਐਲ.ਆਰ., 461.
- (4) 14 FLR 375
- (5) (1898) 2 QB 202.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ